

รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองสิ้นสุด โครงการวิจัยเร่งด่วน ปีงบประมาณ 2557

1. ชุดโครงการวิจัย : การพัฒนาองค์ความรู้การผลิตพืชผักตามมาตรฐานการส่งออก โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี และปทุมธานี
2. โครงการวิจัย : การพัฒนาองค์ความรู้การผลิตพืชผักตามมาตรฐานการส่งออก โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม ราชบุรี และปทุมธานี
- กิจกรรมที่ 3 : โครงการวิจัยการถ่ายทอดระบบการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก
- กิจกรรมที่ 3.3 : การฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพืชผักให้มีคุณภาพ
- กิจกรรมย่อยที่ 3.3.1 : การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพืชผักให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออก
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพืชผักให้มีคุณภาพได้มาตรฐานการส่งออกในจังหวัดปทุมธานี
- ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) : The Transfer of Knowledge to Produce Vegetables to Quality Standards Export in Pathum Thani Province.
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง	: นายทอม เตียะเพชร	สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5
ผู้ร่วมงาน	: นางสาวกุลวดี ฐานักกาญจน์	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี
	นายณพนธ์ ศิริพานิช	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี
	นายไกรสิทธิ์ ชูดี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี

5. บทคัดย่อ

การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพืชผักให้มีคุณภาพได้มาตรฐานส่งออกในจังหวัดปทุมธานีดำเนินการที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี ในช่วงเดือนตุลาคม 2555 – เดือนกันยายน 2557 เนื่องจากปัญหาการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออกที่มีปริมาณลดลงและพบปัญหาการแจ้งเตือนจากประเทศผู้ซื้อผลผลิตปลายทาง ได้แก่ การติดไปของแมลงศัตรูพืช การตรวจพบการปนเปื้อนของสารพิษตกค้าง และจุลินทรีย์ปนเปื้อนในผลผลิตผักสดส่งผลให้เกษตรกร และผู้ประกอบการส่งออกผลผลิตผักสดไม่สามารถส่งสินค้าออกไปยังตลาดต่างประเทศได้ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการผลิตพืชผักส่งออกโดยเฉพาะเกษตรกรที่ส่งผลผลิตขายยังประเทศในกลุ่มของสหภาพยุโรป (EU) โดยเน้นที่เกษตรกรในเครือข่ายโรงคัดบรรจุ (EL) โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชผักโดยวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) โดยได้ดำเนินการ

จัดทำแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชผักส่งออก เช่น การผลิตคะน้า กะเพรา ผักบุ้ง เพื่อการส่งออก การฝึกปฏิบัติ และการจัดกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับผู้ประกอบการส่งออกพืชผักในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชผักส่งออกที่ได้มาตรฐานระหว่างเกษตรกรในเครือข่ายส่งออกด้วยกัน และเกษตรกรยังได้รับความรู้เทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่เพื่อให้เป็นแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรต่อไป ซึ่งกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตไปยังเกษตรกรในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และเทคโนโลยีมีความเหมาะสมกับพื้นที่ เป็นที่ยอมรับ สามารถช่วยลดปัญหาการผลิต และช่วยยกระดับการส่งออก นำมาซึ่งรายได้และผลตอบแทนให้แก่เกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

คำหลัก : องค์ความรู้ ไรค์ดัดบรรจ

Abstract

The transfer of knowledge to produce vegetables for export quality standards in Pathum Thani. Conducted at Pathum Thani Agricultural Research and Development Center between October 2012 - September 2014 because of problems in vegetable production for export is reduced and problem indicators in the country of destination are equipped to produce insect pests. The detection of pesticides residue and microbial contamination of fresh produce. As a result the operator cannot export fresh vegetable exports to markets overseas. Pathum Thani Research and Development Center has performed a successful vegetable production exports especially farmers who send their product sales to countries in the European Union (EU), highlighted by the farmers in the network packing Establishment list(EL) by using a relay. Technology vegetable production by the IPM has been doing to prepare to learn the technology of production appropriate to the area of technology transfer and vegetable production exports manufacturing kale, holy basil, water convolvulus for export. Practice and technology transfer activities with the export of vegetables in Pathum Thani. To an exchange of learning technology vegetable exports between farmers in the network to send out together. Farmers also get the knowledge and technology to deploy in the area so as to master the technology of choice for the farmer. The process of technology transfer to farmers in area with potential. And the technology is appropriate for the area. Be accepted can reduce production problems and help raise exports. Bring revenues and returns to farmers and sustainability.

Keyword : Knowledge Packing house

6. คำนำ

การส่งออกผักและผลไม้สดไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ถือเป็นรายได้ที่สำคัญของประเทศ ช่วงปีที่ผ่านมาผักและผลไม้สดประสบปัญหาถูกประเทศผู้ค้าแจ้งเตือนเกี่ยวกับสารเคมีตกค้างเกินค่ามาตรฐาน การปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ และศัตรูพืช ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่ออนาคตการส่งออกพืชผักของไทยที่ต้องอาศัยความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันทั้งภาครัฐเอกชนและเกษตรกร ปัจจุบันแต่ละประเทศได้กำหนดมาตรฐานอาหารปลอดภัย เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตรที่นำเข้า และเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภคภายในประเทศ (ปิยะมาศ และคณะ, 2554) ซึ่งประเทศไทยเองไม่ได้มีงานวิจัย ในปี 2554 กรมวิชาการเกษตรได้ออกประกาศกำหนดมาตรการควบคุมพิเศษการส่งออกผักและผลไม้สดไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป นอร์เวย์ และสมาพันธรัฐสวิส (กรมวิชาการเกษตร, 2554) เพื่อแก้ปัญหาการตรวจพบศัตรูพืชติดไปกับสินค้าที่ส่งออกจากประเทศดังนั้นจากการตระหนักถึงปัญหาดังที่กล่าวมา จึงจำเป็นต้องการมีถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้ในผลิตพืชผักเพื่อการส่งออกให้แก่บุคลากรของภาครัฐ ภาคเอกชนและเกษตรกรต่างๆ ให้เข้าใจถึงระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานส่งออกโดยเน้นที่เกษตรกรในเครือข่ายโรงคัดบรรจุ (EL) โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการดำเนินงานกิจกรรมดังนี้ 1.แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ 2.การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชผักส่งออก เช่น การผลิตคะน้า กะเพรา ผักบุ้ง เพื่อการส่งออก 3.ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี ได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการดำเนินงานร่วมกับผู้ประกอบการส่งออกพืชผักในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี 4. เกษตรกรได้รับความรู้นำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่เพื่อให้เป็นแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรต่อไป

7. วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

- 1.เอกสารประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก
- 2.แปลงศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชผักตามมาตรฐานการส่งออก สำหรับการศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติ
- 3.สื่อนำเสนอเพื่อจัดนิทรรศการ การผลิตในโรงคัดบรรจุพืชผัก
- 4.วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดฝึกอบรม
- 5.วัสดุและอุปกรณ์ในการเกษตรเพื่อจัดทำแปลงศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก

วิธีการ

- 1.ประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโครงการและการจัดทำแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- 2.ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติงานนักวิชาการเกี่ยวกับการผลิตพืชผักให้มีคุณภาพได้มาตรฐานส่งออกศัตรูพืชกักกันและการควบคุม การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวให้พืชผักมีคุณภาพ และปัจจัยการผลิตที่มีความเสี่ยงที่จะทำให้ผลผลิตจากแปลงไม่ปลอดภัยและวิธีการลดความเสี่ยง รวมถึงการจัดทำเอกสารและสื่อเผยแพร่ต่าง ๆ

ระยะเวลา เริ่มต้น ตุลาคม 2555 สิ้นสุด กันยายน 2557

สถานที่ดำเนินการ 1.แปลงต้นแบบการผลิตพืชผักปลอดภัยตามมาตรฐานการส่งออก

2.โรงคัดบรรจุพืชผัก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี

8.ผลการทดลองและวิจารณ์

ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติงานนักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการผลิตพืชผักให้มีคุณภาพได้มาตรฐานส่งออกศัตรูพืชกักกันและการควบคุม การเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวให้พืชผักมีคุณภาพ และปัจจัยการผลิตที่มีความเสี่ยงที่จะทำให้ผลผลิตจากแปลงไม่ปลอดภัยและวิธีการลดความเสี่ยง ในกิจกรรม 4 กิจกรรมได้แก่ 1.แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ 2.การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชผักส่งออก เช่น การผลิตคะน้า กะเพรา ผักบุ้ง เพื่อการส่งออก 3.ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานีได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีและจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่การดำเนินงาน 4.เกษตรกรได้รับความรู้ นำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่เพื่อให้เป็นแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรโดยกิจกรรมที่เป็นการฝึกอบรมนั้น ภาคเข้าเป็นการบรรยายในหัวข้อเทคโนโลยีการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก ช่วงบ่ายเป็นการศึกษาดูงานแปลงศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก และการดำเนินงานโรงคัดบรรจุพืชผักของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี

9.สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพืชผักให้มีคุณภาพได้มาตรฐานส่งออกในจังหวัดปทุมธานี โดยเน้นที่เกษตรกรในเครือข่ายโรงคัดบรรจุ (EL)โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชผักโดยวิธีการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)การศึกษาดูงานแปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น การผลิตคะน้า กะเพรา ผักบุ้ง เพื่อการส่งออก การฝึกปฏิบัติ และการจัดกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกับผู้ประกอบการส่งออกพืชผักในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชผักส่งออกที่ได้มาตรฐานระหว่างเกษตรกรในเครือข่ายส่งออก ผู้ประกอบการส่งออก และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ส่งผลให้เกษตรกรได้รับความรู้ นำเทคโนโลยีไปปรับใช้ในพื้นที่เพื่อให้เป็นแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่เกษตรกรต่อไป

10. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์:

นำผลงานวิจัยถ่ายทอดให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ทำการผลิตพืชผักเพื่อการส่งออก

11. เอกสารอ้างอิง :

กรมวิชาการเกษตร. 2554. การจัดการผักและผลไม้สดเพื่อการส่งออกไปสหภาพยุโรป. สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร. กรุงเทพฯ
 ปิยะมาศ โสมภีร์, อรรพรรณ ฉัตรสิริ และสมพร ชุนท์ลือชานนท์, 2554. การใช้มูลวัวหมักเพื่อลดการปนเปื้อนเชื้อ *Escherichia coli* ในการผลิตผักชีฝรั่ง และสะระแหน่เพื่อการส่งออก. ใน เรื่องเติมการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49 : สาขาพืช, กรุงเทพฯ. หน้า 17-23 (659 หน้า)

แปลงทดสอบการผลิตกะเพราเพื่อการส่งออก

แปลงทดสอบการผลิตคะน้าเพื่อการส่งออก

แปลงทดสอบการผลิตผักบุ้งเพื่อการส่งออก